

SPECIALUDDANNELSE I BORGERNÆR SYGEPLEJE

INFORMATION TIL SYGEHUSE OG PSYKIATRI

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	3
Specialuddannelsen struktur.....	4
Overblik over den eksterne klinik.....	5
Hvad kan I forvente af kursisten?	7
Hvad forventer kursisterne af afdelingen?	7
Økonomi	7
Adgang til EPJ	7
Yderligere spørgsmål.....	8

INDLEDNING

Specialuddannelsen i borgernær sygepleje er Sundhedsstyrelsens specialuddannelse for sygeplejersker ansat i kommuner og almen praksis. Uddannelsens fokus er at løfte kursisternes kliniske kompetencer med særligt fokus på de komplekse og ustabile borgerforløb. Dertil har uddannelsen fokus på at løfte de organisatoriske kompetencer i forhold til at lede og koordinere patientforløb. Og endelig har specialuddannelsen fokus på kvalitetsudvikling og forankring af ny viden.

Kommunerne og KL har i samarbejde med Danske Regioner, Sundhedsstyrelsen og PLO været med til at udarbejde specialuddannelsen i borgernær sygepleje med henblik på at styrke og højne de sygeplejefaglige kompetencer i kommunerne særligt i lyset af udviklingen i det nære sundhedsvæsen, hvor borgerne får mere og mere komplekse plejebehov, og hvor den kommunale hjemmesygepleje samtidig overtager flere og flere opgaver, der før blev varetaget i sygehusregi.

Den eksterne klinik er en vigtig del af specialuddannelsen, og har til formål både at højne sygeplejerskernes organisatoriske kompetencer i forhold til forståelse af hvilke opgaver, der løses i andre sektorer, men også med henblik på at højne bl.a. de kliniske kompetencer ved besøg på specialafdelinger på sygehuse.

Alle dokumenter vedrørende specialuddannelsen så som bekendtgørelse, uddannelsesordning, Specialuddannelsesplan (SUP), individuel specialuddannelsesplan (ISUP) samt KL's vejledning kan findes på <https://www.kl.dk/kommunale-opgaver/sundhed/specialuddannelse-i-borgernaer-sygepleje/>.

Første hold på specialuddannelsen påbegyndte uddannelsen i december 2018 og bliver færdige i november 2019. Andet hold påbegyndte uddannelsen i august 2019, og afslutter i juni 2020. De følgende år er uddannelsesstart august i alle regioner.

SPECIALUDDANNELSENS STRUKTUR

Specialuddannelsen har en varighed på 40 uger, og består af tre uddannelsesafsnit. Samlet set består uddannelsen af intern klinik i 28 uger i kursistens egen kommune. Dertil består uddannelsen af ekstern klinik i 6 uger og teori i 6 uger.

I den interne klinik er der dertil en række obligatoriske opgaver for hvert tema, der skal løses, samt e-learning med teoretisk undervisning. I den interne klinik har kursisten en arbejdsværdi på 70 procent, de sidste 30 procent er studietid. Kursisterne er som udgangspunkt ansat på fuld tid (37 timer).

Det er professionshøjskolerne, der udbyder specialuddannelsen i forpligtende samarbejde med kommunerne og almen praksis. Det er professionshøjskolerne, der har ansvaret for den teoretiske del af specialuddannelsen, og kommunerne og almen praksis, der har ansvaret for den kliniske del af specialuddannelsen.

Der er fem ankerkommuner – én i hver region – der varetager en lang række koordinerende og administrative opgaver i forbindelse med afholdelse af specialuddannelsen [se kontaktoplysninger i afsnittet yderligere spørgsmål]. Ankerkommunerne varetager bl.a. koordinering af ekstern klinik på vegne af de kommuner, der har kursister afsted på specialuddannelsen. Ofte har ankerkommunen kontakt med regionen, der har kontakten med de enkelte sygehuse og sygehusafdelinger.

I hver kommune er der en uddannelsesansvarlig og en vejleder tilknyttet kursisterne. Ankerkommunerne er tovholdere for et netværk af uddannelsesansvarlige fra de kommuner, der har kursister afsted. I nogle regioner deltager en eller flere regionale kontaktpersoner og en repræsentant fra professionshøjskolen også i netværksmøderne.

Tabel 1: Uddannelsens overordnede struktur

Uddannelsesafsnit 1 'Kliniske kompetencer'	Uddannelsesafsnit 2 'Organisatoriske kompetencer'	Uddannelsesafsnit 3 'Kvalitetsudvikling og forankring af ny viden'
Samlet varighed: 6 måneder (20 uger)	Samlet varighed: 3 måneder (10 uger)	Samlet varighed: 3 måneder (10 uger)
Teori: 100 timer (15 dage)	Teori: 50 timer (7,5 dage)	Teori: 50 timer (7,5 dage)
Teori i klinik (e-læring): Svarende til 5 dage	Teori i klinik (e-læring): Svarende til 2,5 dage	Teori i klinik (e-læring): Svarende til 2,5 dage
Klinisk uddannelse: Egen praksis: 14 uger Ekstern: 3 uger	Klinisk uddannelse: Egen praksis: 7 uger Ekstern: 2 uger	Klinisk uddannelse: Egen praksis: 7 uger Ekstern: 1 uge
Vejledning/supervision i klinik: 1-2 timer pr. uge	Vejledning/supervision i klinik: 1-2 timer pr. uge	Vejledning/supervision i klinik: 1-2 timer pr. uge

OVERBLIK OVER DEN EKSTERNE KLINIK

Der er ekstern klinik i alle tre uddannelsesafsnit. Der sigtes efter, at de 6 ugers ekstern klinik fordeles på 5 uger i sygehusregi og 1 uge i almen praksis, men der kan være lokale variationer, hvor kursisterne er længere tid i almen praksis og kortere tid i sygehusregi.

I nedenstående tabel er et overblik over i hvilke temaer, den eksterne klinik indgår. I bilag 1 ses et overblik over hele specialuddannelsen. Læringsmål (kompetencer, viden og færdigheder) for hvert afsnit og et samlet overblik over uddannelsen findes i den nationale uddannelsesordning, der findes på KL's hjemmeside jf. link på forrige side.

Tabel 2: Uddannelsesafsnit 1 – kliniske kompetencer (20 uger i alt/6 måneder)

Delafsnit	Temaer	Antal dage	Formål (SUP*)
1a. Syge ældre	Ældres sygdomme – multisygdom og polyfarmaci	5 (sygehus) Lokale variationer: R. Nord og R. Midt 2 dage i Ældres sygdomme og 4 dage i borgernær sygepleje	Fokus for ekstern klinik er, at kursisten videreudvikler sin viden om ældres sygdomme og får nye perspektiver på symptomer, behandling og pleje.
	Borgernær sygepleje		Og at afdække gensidige forventninger til sygeplejerskernes kliniske kompetencer i den borgernære sygepleje. Herunder kompetencer til tidlig opsporing og varetagelse af behandlingsopgaven i borgernes egne hjem.
	Sundhedsfremme og forebyggelse til syge ældre		
1b. Borgere og pårørende i langvarige sygdomsforløb	Livet med langvarig sygdom i borger- og pårørende perspektiv	5 (sygehus/ regionale tilbud) Lokale variationer: R. Nord og R. Midt 3 dage i Livet med langvarig sygdom og 1 dag i almen praksis i rehabiliterende sygepleje og borgerinvolvering	Fokus for ekstern klinik er på borger- og pårørendes oplevelse af livet med en langvarig og ustabil sygdom i mødet med sundhedsvæsenet. Og
	Kliniks beslutningstagning		involvering af borgere og pårørende i beslutninger om rehabiliterende pleje og behandling.
	Rehabiliterende sygepleje og borgerinvolvering		
1c. Borgere med psykisk sygdom og/eller misbrug	Psykiske sygdomme og misbrug Kommunikation i borgerkontakt og personalerelationer	5 (psykiatrien)	Fokus for ekstern klinik er, at kursisten videreudvikler sin viden om psykiske sygdomme og misbrug og får nye perspektiver på tværprofessionelle indsatser herunder rådgivning, behandling og pleje. Samt på kommunikation i borgerkontakt og personalerelationer

*SUP står for specialuddannelsesplan og den beskriver indhold og tilrettelæggelse af uddannelsen i forhold til teori og klinik.

Tabel 3: Uddannelsesafsnit 2 – organisatoriske kompetencer (10 uger/3 måneder)

Delafsnit	Temaer	Antal dage	Formål (SUP*)
Organisatoriske kompetencer	Koordinering på tværs af professioner og organisationer	2 gange 5 (en uge i almen praksis og en uge i sygehus/psykiatrisk enhed)	Fokus for den eksterne klinik er at fremme kursistens evne til 'gensidig tilpasning' via en øget forståelse af forskellige organisatoriske betingelser (rammer, ressourcer og organisering af dagligdagen) samt en øget erkendelse af den gensidige afhængighed i opgaveløsningen. Endvidere kan kursisten med fordel fokusere på de praktiske/materielle, teknologiske og informationsmæssige perspektiver forbundet med at mediere sammenhæng i overgange mellem egen og ekstern organisation.

Tabel 4: Uddannelsesafsnit 3 – Kvalitetsarbejde og forankring af ny viden (10 uger/3 måneder)

Delafsnit	Temaer	Antal dage	Formål (SUP*)
Kvalitetsarbejde og forankring af ny viden	Kvalitetssikring og- udvikling	5 (sygehus)	Fokus for ekstern klinik er at øge kursistens indblik i kvalitetsudviklingsarbejdet i andre organisationer med henblik på at fremme kursistens mulighed for at indgå i og kvalificere tværsektoriel kvalitetsudvikling –og sikring. Endvidere skal kursisten opnå indsigt i hvorledes andre organisationer arbejder med at øge patientsikkerheden.

HVAD KAN I FORVENTE AF KURSISTEN?

Den første kontakt

Det er ankerkommunerne, der indledningsvist tager kontakt til regionen med antallet af kursister, der har tilmeldt sig specialuddannelsen. Derefter fordeler ankerkommunen og regionen kursisternes eksterne klinik perioder på de relevante sygehusafdelinger.

Kursistens vejleder eller kursisten tager kontakt til afdelingen, og fortæller, hvem der kommer til det eksterne kliniksted.

Om kursisterne

Kursisterne har som minimum to års erfaring som sygeplejerske inden for fortrinsvis primær sygepleje eller almen praksis. Kursisterne er på fuld tid under den eksterne klinik. Kursisterne indgår primært i dagvagter, men kan efter aftale deltage i aften- og nattevagter, hvis det er relevant.

Ved sygdom hos kursisten

Kursisten kontakter afdelingen, hvis kursisten ikke kan komme i eksterne klinik grundet sygdom. Kursisten melder sig også syg i egen kommune, og her registreres fravær. Kursisterne må maksimalt have 10 procent fravær på specialuddannelsen på hhv. teori og klinik. Det er ansættelseskommunen, der holder øje med og registrerer kursistens samlede fravær.

Hvad forventer kursisterne af afdelingen?

KL har indgået en aftale med Danske Regioner om rammerne for den eksterne klinik:

Af aftalen fremgår det, at det forventes af det eksterne kliniksted (afdelingen), at:

- Kursisten er tilknyttet en sygeplejerske under det eksterne klinikforløb. Kursisten følger sygeplejersken eller en anden relevant sundhedsfaglig person afhængig af fokusområdet i forbindelse med klinikforløbet.
- Det eksterne kliniksted planlægger hvilke områder, patienter m.v., som kursisten skal opleve i forbindelse med klinikforløbet. Det kan udarbejdes i samarbejde med ansættelseskommune og kursist.
- Det eksterne kliniksted tilbyder muligheder for aktivitet, der understøtter kursistens mulighed for at opnå kompetence – og slutmål for den eksterne klinik i den nationale uddannelsesordning.

Der forventes ikke læringsmæssig vejledning under og af den eksterne klinik. Vejledning relateret til læringsudbytte varetages af kursistens ansættelsessted. Der er ikke prøver og bedømmelser under eksterne klinik.

Økonomi

Det er ansættelsesstedet, der afholder kursistens lønudgifter under eksterne klinik.

Adgang til EPJ

Adgang til EPJ er som udgangspunkt betinget af ansættelse. Der er dog i sundhedslovens § 42, stk. 2 en hjemmel til, at elever og studerende på sundhedsfaglige uddannelser, når de er at betragte som sundhedspersoner, kan få adgang til EPJ. Kursisterne må anses for at falde ind under denne bestemmelse.

Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

1. Opslaget skal være nødvendigt i forbindelse med aktuel behandling af patienten og alene i fornødent omfang
2. Den tekniske adgang skal være begrænset til patienter, der er i behandling på samme behandlingsenhed, som kursisten er tilknyttet
3. Kursisterne må alene have adgang til oplysninger om den aktuelle behandling, adgangen til historiske oplysninger skal således være teknisk umuliggjort

Adgangen kan ikke udvides yderligere ved samtykke fra patienten, jf. sundhedslovens § 42, stk. 6.

YDERLIGERE SPØRGSMÅL

Ved yderligere spørgsmål kan tages kontakt til:

Navn	Kontakt
KL, Mia Francis Ferneborg	mfrf@kl.dk
Ankerkommune Region Hovedstaden, Københavns Kommune, Udviklingssygeplejerske Winnie Seidelin	H931@kk.dk
Ankerkommune Region Sjælland, Roskilde Kommune, udviklingssygeplejerske Jens-Oluf Søndergaard Mye	jensosm@roskilde.dk
Ankerkommune Region Syddanmark, Odense Kommune, udviklingssygeplejerske Susan Feldborg Vahl	susfv@odense.dk
Ankerkommune Region Midtjylland, Silkeborg Kommune, specialkonsulent Birthe Thoft Knudsen	BirthThoft.Knudsen@silkeborg.dk Den enklere version er: btk@silkeborg.dk
Ankerkommune Region Nordjylland, Frederikshavn Kommune, udviklingssygeplejerske Tanja Marie Nørgård	tanr@frederikshavn.dk